

HOVEDUTFORDRINGER I BERLEVÅG KOMMUNE

DIN VANNOMRÅDEKOORDINATOR: ELINE OHR

78 97 74 92

ELINEOHR@SVK.NO

WWW.VANNPORTALEN.
NO/VANNREGIONER/FIN
NMARK/

RÅDHUSET,
SØR-VARANGER KOMMUNE

Dette dokumentet gir en oversikt over miljøtilstanden og de menneskeskapte påvirkningene på vannmiljøet i Berlevåg kommune. Hensikten er å gi et raskt overblikk over hvor vi må gjennomføre tiltak og hvilke påvirkningsdrivere som tiltakene må rettes mot for å oppnå god kjemisk og økologisk tilstand i alle kommunens vannforekomster.

Ord og begreper vi bruker

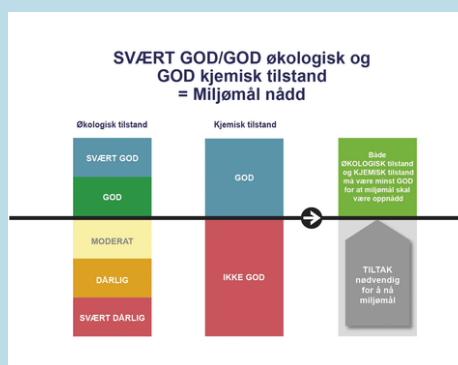
Vannforskriften Er Norges implementering av EUs vanddirektiv, og regulerer bærekraftig forvaltning av vannressurser. Målet er god økologisk og kjemisk tilstand i alle vannforekomster.

Vannforekomst Er en avgrenset mengde med vann. Eksempelvis en bekk, en elv, en innsjø, et magasin, en kanal, en grunnvannsforkomst, en fjord eller en kyststrekning.

Hovedutfordringer Er de største hindrene for et godt vannmiljø i kommunen. Felles forståelse gir et bedre grunnlag for samarbeid mellom sektormyndigheter og for oppdatering av vannforvaltningsplanen og tiltaksprogrammet for 2028–2033.

Vann-nett Er kunnskapsdatabasen vi bruker i arbeidet med vannforskriften i Norge. Her finner du informasjon om miljøtilstanden, påvirkningene og de planlagte tiltakene for de enkelte vannforekomstene.

Hva mener vi med «godt vannmiljø»?

Et vannmiljø regnes som godt når både den **økologiske** og **kjemiske** tilstanden er minst «**god**». Det innebærer at planter, dyr og mikroorganismer ikke er vesentlig påvirket av menneskelig aktivitet, og at vannressursene brukes **bærekraftig**.

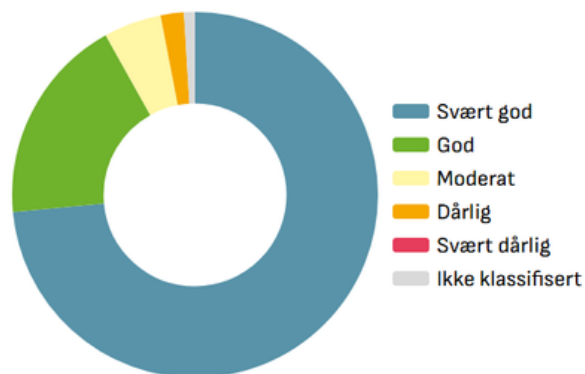
Ved moderat eller dårligere tilstand skal tiltak iverksettes for å forbedre forholdene – og tilstanden må ikke forringes ytterligere. Hver sektor må vurdere sitt bidrag til restaurering av vannmiljøet.

Noen vannforekomster er sterkt endret av viktige samfunnsfunksjoner, som vannkraft eller drikkevann. Disse kalles **sterkt modifiserte vannforekomster (SMVF)** og vurderes etter **økologisk potensial**, ikke vanlig økologisk tilstand. Berlevåg kommune har tre slike forekomster.

I Berlevåg har de fleste vannforekomster **god** eller **svært god tilstand**. Kun to har dårlig tilstand. Av de syv med definert kjemisk tilstand, har to god og fem dårlig tilstand.

HOVEDUTFORDRINGER I BERLEVÅG KOMMUNE

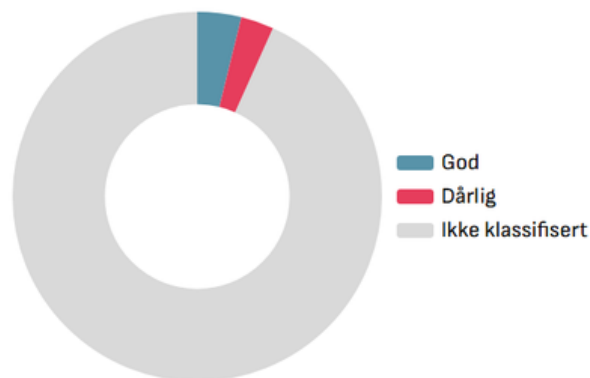
Økologisk

TILSTAND	ANTALL	PROSENT %
Svært god	72	73,5 %
God	18	18,4 %
Moderat	5	5,1 %
Dårlig	2	2,0 %
Svært dårlig	-	-
Ikke klassifisert	1	1,0 %
Alle	98	100 %

Oversikt over den økologiske tilstanden til alle naturlige overflate-vannforekomster i Berlevåg kommune. Kilde: Vann-nett, september 2025.

Kjemisk

TILSTAND	ANTALL	PROSENT %
God	4	3,8 %
Dårlig	3	2,9 %
Ikke klassifisert	97	93,3 %
Alle	104	100 %

Oversikt over den kjemiske tilstanden til alle naturlige vannforekomster i Berlevåg kommune. Kilde: Vann-nett, september 2025.

Hva bruker vi vannet til i Berlevåg?

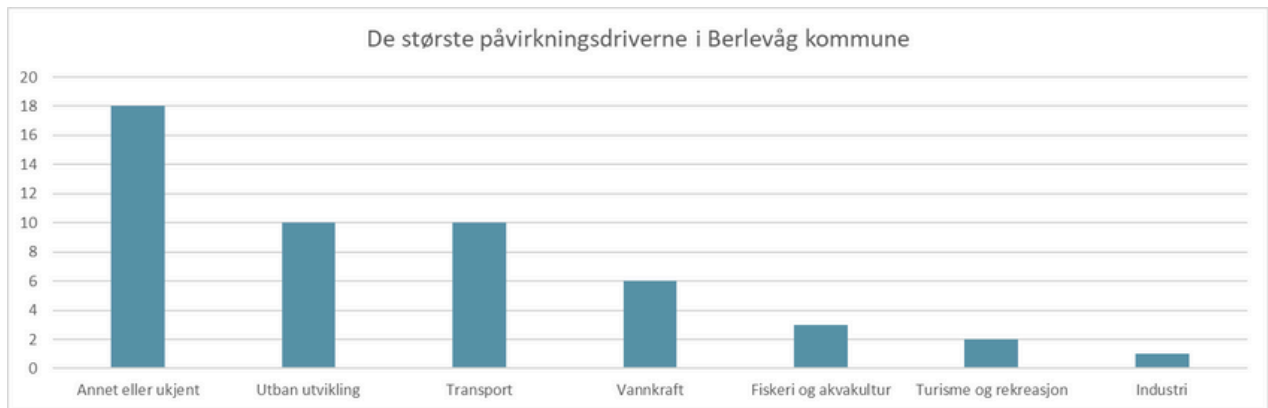
Berlevåg kommune inngår i vannområdet Varangerhalvøya og har totalt **108 registrerte vannforekomster**, fordelt på 84 elver, elleve innsjøer, ni kystvannsforekomster og fire grunnvannsforekomster. Dette gir leveområder for et rikt mangfold av fisk, fugl og annet dyreliv, og er viktige ressurser for både friluftsliv, jakt og fiske.

I tillegg har kommunen et særegent arktisk landskap der vannforekomstene spiller en sentral rolle. Kongsfjordelva er særlig kjent som lakselv og har hatt miljøvernstatus siden 2007. De kystnære områdene byr på rikt fugleliv og bestander av storkobbe, mens elver, bekker og små innsjøer på fastlandet brukes til fiske. For lokalbefolkningen er vannområdene viktige både for naturopplevelser, rekreasjon og tradisjonell matauk. Samtidig utgjør de en sentral del av det samiske kulturlandskapet, der fiske, jakt og utmarksbruk har vært grunnlag for liv og kultur i generasjoner. Dette gjør vannforekomstene til en felles ressurs som binder sammen naturgrunnlag, kulturarv og dagens bruk.

HOVEDUTFORDRINGER I BERLEVÅG KOMMUNE

Hvilke aktiviteter påvirker vannet vårt?

Miljøtilstanden i vannforekomstene påvirkes i ulik grad av menneskelig aktivitet. Figuren nedenfor viser antall vannforekomster som er påvirket av hver driver i Berlevåg kommune. **Introduserte arter** (ligger under Annet eller ukjent) og **urban utvikling** og **transport** er de største påvirkningsdriverne.

Antall vannforekomster med påvirkning fra hver driver i Berlevåg kommune. Kilde: Vann-nett, september 2025.

Introduserte arter og sykdommer

Til sammen **ti vannforekomster** i Berlevåg er registrert som påvirket av introduserte arter. **Ni av disse er påvirket av kongekrabbe**, blant annet Berlevåg indre og ytre havn, Gulgofjorden, kongsfjorden og Strømmen. Alle er registrert med **stor påvirkningsgrad**, men økologisk tilstand varierer fra svært god til moderat. Dette kan tyde på at økosystemene er relativt robuste, eller at datagrunnlaget foreløpig er begrenset.

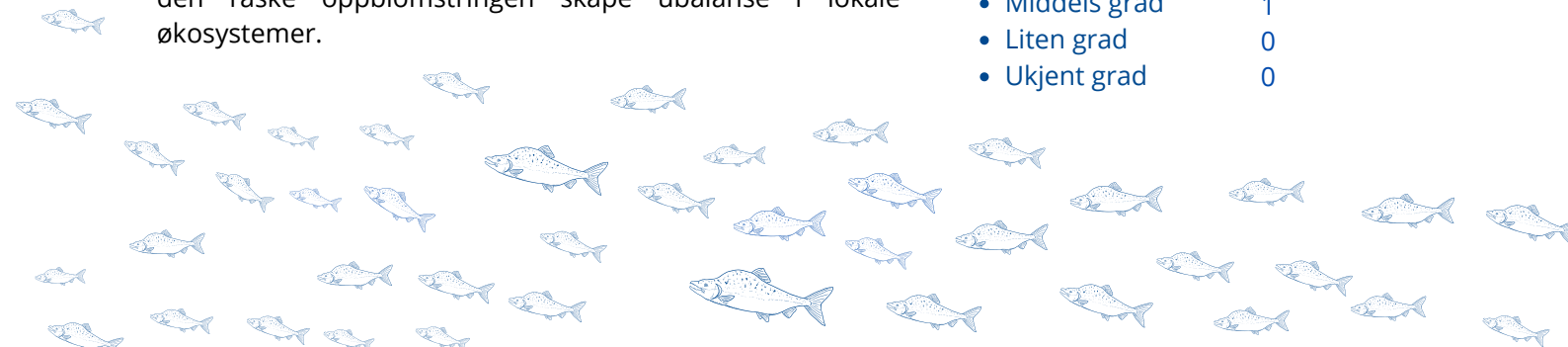
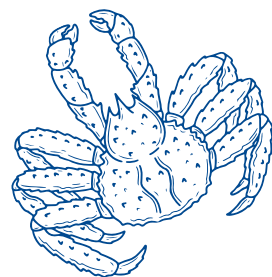
En vannforekomst, Kongsfjordelva, er registrert som påvirket av **pukkellaks**. Den er registrert med **middels påvirkningsgrad**. **Økologisk tilstand** er **dårlig**, noe som gir grunn til bekymring for tilstanden denne viktige elven.

Kongekrabben påvirker bunnøkosystemet ved å spise store mengder bunndyr, noe som kan føre til redusert biologisk mangfold og endret næringsgrunnlag for fisk og andre arter. Dette kan over tid svekke økologiske funksjoner i fjord- og elvemunninger.

Pukkellaksen opptrer i store mengder, gyter raskt og kan fortrenge stedeagne laksefisk ved å konkurrere om gyteplasser. Etter gyting dør den, noe som fører til store mengder organisk materiale i vannet, med påfølgende risiko for oksygensvikt og spredning av sykdommer. I tillegg kan den raske oppblomstringen skape ubalanse i lokale økosystemer.

Antall vannforekomster påvirket av introduserte arter:

- Stor grad 9
- Middels grad 1
- Liten grad 0
- Ukjent grad 0

HOVEDUTFORDRINGER I BERLEVÅG KOMMUNE

Transport

11E vannforekomster registrert som påvirket av **transport og fysiske inngrep i kommunen**. Hovedårsakene er havneanlegg og moloer, mudring, vegkonstruksjon samt dammer og barrierer.

Antall vannforekomster påvirket av transport:

- Stor grad 4
- Middels grad 2
- Liten grad 4
- Ukjent grad 1

Blant kystvannsforekomstene er Kongsfjorden og Berlevåg indre og ytre havn påvirket av **havnerelatert aktivitet**. Indre havn er sterkt modifisert av **moloer og mudring** og har moderat økologisk tilstand og dårlig kjemisk tilstand. Ytre havn er påvirket av **landinnvinning, moloer og avrenning**, mens Kongsfjorden særlig er belastet av **moloer**. Alle tre har **moderat økologisk** og **dårlig kjemisk tilstand**.

Av ferskvannsforekomster er Botnelva og Hergevatnet/Hergeelva påvirket av **dammer og sluser**. Botnelva har **stor påvirkningsgrad** og **moderat tilstand**, mens Hergevatnet/Hergeelva har liten grad og god tilstand. Fire elver, blant annet Vargvikelva og Økseelva, er påvirket av **vegkonstruksjon**. Tre har liten grad og god tilstand, mens Økseelva har stor grad og moderat tilstand.

Havneanlegg, moloer og mudring endrer strømforhold og bunnforhold, reduserer leveområder for marine arter og forringer kjemisk tilstand. Vegkonstruksjon kan gi endret vannføring og kan hindre fiskevandring. Samlet sett gjør dette det krevende å nå miljømålet om god økologisk tilstand.

Urban utvikling

I Berlevåg kommune er **10 vannforekomster** registrert som påvirket av urban utvikling. Dette gjelder både punktutslipp fra avløp og søppelfyllinger, diffus avrenning fra hytter og bebyggelse, samt uttak til drikkevannsforsyning. Flere vannforekomster er berørt av mer enn én påvirkningsdriver.

Avløp

Berlevåg kommune har **ett kommunalt avløpsanlegg** uten rensing, med utslipp til Veinesvannet, Kongsfjorden og Berlevåg ytre havn. Disse tre vannforekomstene er registrert med **punktutslipp av kommunalt avløpsvann uten rensing**, og Veinesvannet er i tillegg registrert med **forsøpling**. Den **økologiske tilstanden** varierer fra **god** til **moderat**, mens den **kjemiske tilstanden** ofte er **dårlig**. I Berlevåg indre havn finnes også fysiske inngrep som følge av landinnvinning, og området er klassifisert som sterkt modifisert vannforekomst.

Antall vannforekomster påvirket av avløp:

- Stor grad 1
- Middels grad 0
- Liten grad 2
- Ukjent grad 7

I tillegg til punktutslipp fra det kommunale nettet er flere vannforekomster påvirket av **diffus avrenning fra spredt bebyggelse og hytter**. Berlevåg ytre havn er registrert med avrenning fra spredt bebyggelse, mens Kongsfjordelva og Oardujávri er påvirket av avrenning fra hytter.

Avløpsløsninger fra hus og hytter utenfor kommunalt nett er ofte gamle og utilstrekkelige. Disse utslippene tilfører næringssalter, organisk materiale og tarmbakterier, noe som kan føre til overgjødning, algevekst og forringede forhold for fisk, bunndyr og andre vannlevende organismer. Det kan også påvirke kvaliteten på bade- og drikkevann negativt. Påvirkningsgraden er klassifisert som ukjent, men samlet sett varierer tilstanden fra dårlig til moderat. Belastningen kan øke dersom tiltak uteblir, og kontroll med utslipp fra spredt avløp samt oppfølging av eldre avløpsløsninger er derfor en viktig, men krevende, kommunal oppgave.

HOVEDUTFORDRINGER I BERLEVÅG KOMMUNE

Måloppnåelse

I Berlevåg kommune oppnår **syv vannforekomster** ikke miljømålet om **god økologisk tilstand**: fem har moderat og to har dårlig tilstand. De er hovedsakelig påvirket av introduserte arter, transport og avløp. En vannforekomst er ikke klassifisert.

Syv vannforekomster har definert **kjemisk tilstand**. Av de har **fire god** og **tre dårlig** tilstand. **97 mangler klassifisering**.

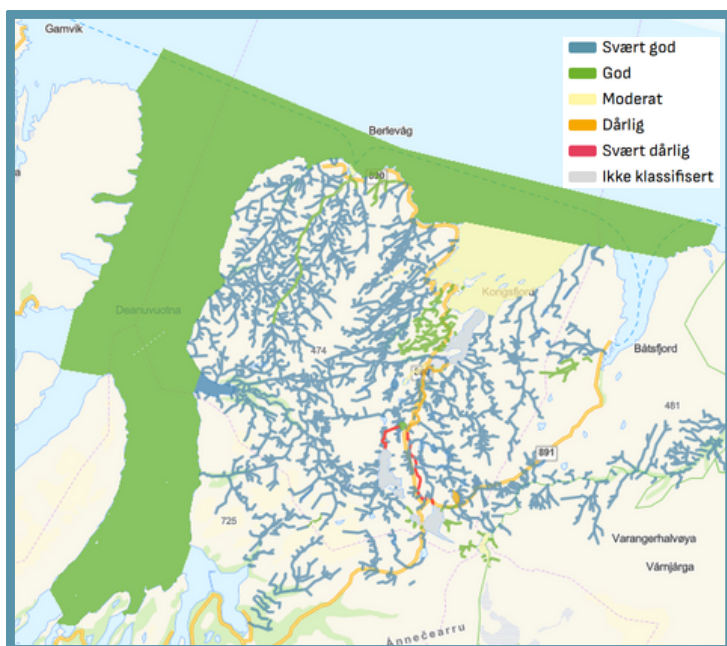
Alle vannforekomster uten utsatt miljømål skal nå **minst god økologisk tilstand/potensial og god kjemisk tilstand innen 2027**. Dette krever omfattende tiltak fra flere sektormyndigheter med effekt innen to år, noe som er lite sannsynlig. Miljømålene bør derfor revurderes ved oppdatering av den regionale vannforvaltningsplanen.

Usikkerheter

Dette dokumentet gir en oversikt over hovedutfordringene for vannmiljøet i Berlevåg kommune, basert på tilgjengelige data fra Vann-Nett på tidspunktet for uthenting. Det gir ikke en fullstendig framstilling, og for mer detaljert informasjon om miljøtilstand, påvirkninger og tiltak anbefales det å bruke www.vann-nett.no.

Vann-Nett er en kunnskapsbase og et viktig verktøy i vannforvaltningen. Likevel finnes det begrensninger. Enkelte påvirkninger – som diffus avrenning, utslipp fra akvakultur og avløp – kan være **underrapportert**, og ikke alle vannforekomster er tilstrekkelig overvåket. I Finnmark, med store arealer og mange vannforekomster, kan manglende data føre til at **miljøtilstanden framstår bedre enn den egentlig er**.

I Berlevåg mangler flere vannforekomster definert økologisk tilstand og over **90% mangler definert kjemisk tilstand**. Dette gir et ufullstendig bilde og understreker behovet for videre kartlegging og overvåkning. Feil eller mangler i registrerte påvirkninger kan forekomme – ta gjerne kontakt hvis noe virker misvisende.

En sentral del av vannforvaltningen er å hindre forringelse av vannmiljøet. **Kommunen har ansvar for å planlegge og gjennomføre nødvendige tiltak for å oppnå og opprettholde god tilstand**. Selv med begrenset datagrunnlag gir dette dokumentet en helhetlig forståelse av de viktigste utfordringene for vannmiljøet i Berlevåg kommune.

Kart som viser karakterisering av den økologiske tilstanden for naturlige vannforekomster i Berlevåg kommune. Data hentet fra Vann-Nett september 2025.